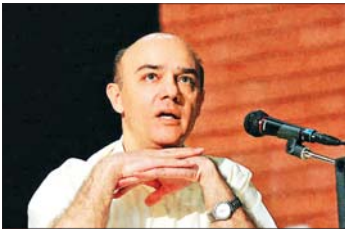

روی خط خبر

حمید امجد در نشست جایگاه متن در تئاتر امروز تئاترهای سخیف جذاب‌تر شده‌اند

گروه هنر: حمید امجد معتقد است: متأسفانه تئاترهای سخیف جذاب‌تر از تئاتر های حرفه‌ای شده‌اند.

لوک تارتار، نمایشنامه‌نویس فرانسوی و حمید امجد، کارگردان و نمایشنامه‌نویس شناخته‌شده کشورمان، در دومین پنل گفت‌وگوی سی‌وششمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر نقطه نظرات خود را درباره «جایگاه متن در تئاتر امروز» مطرح و به سؤالات حاضران درباره این موضوع پاسخ دادند. دومین پنل گفت‌وگوی جایزه ادبیات نمایشی سی‌وششمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر با مشارکت نشر نیماژ و خانه هنرمندان ایران، عصر روز جمعه، ۱۵ دی‌ماه جاری، در سالن امیرخانی خانه هنرمندان ایران برگزار شد.

اصغر نوری، مدیر بخش جایزه ادبیات نمایشی سی‌وششمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر که همانند روز قبل اجرای آن را برعهده داشت، ابتدا در سخنانی با بیان اینکه تصور ما این است که مشکلاتی که در ایران در حوزه تئاتر وجود دارد در کشورهای دیگر وجود ندارد، اما با صحبت‌های دیروز آنزو کرم‌ن متوجه می‌شویم همه به‌نوعی درگیر مشکلات هستند، گفت: متأسفانه در ایران نمایشنامه‌نویسان و تئاترهای عامه‌پسند نتوانستند از لحاظ اقتصادی جایگاه‌هایی پیدا کنند و این به تئاتر فاخر ضربه می‌زند. این امر در کشورهای دیگر هم صادق است اما در کشوری مانند فرانسه دولت از نمایشنامه‌ها و تئاترهای غیرتجاری استقبال و حمایت مالی می‌کند.

پس از سخنان نوری، حمید امجد به‌عنوان سخنران این پنل گفت: متأسفانه تئاترهای سخیف جذاب‌تر از تئاترهای حرفه‌ای شده‌اند. هایدگر در تعریف شعر می‌گوید: «شعر حاصل هم‌زمانی اندیشیدن و ساختن است» که اندیشه همان ایده و ساختن امر بالفعل یا ساختن تجربه است. ایده همان تصور و فکر است که در ذهن داریم. پس ایده و تجربه باید تعادلی برقرار باشد. درغیراین‌صورت باعث ایجاد ذهنیت ایدئولوژیک می‌شود، تجربه بدون ایده معیار ارزش‌گذاری ندارد، خیلی از تجربه‌ها می‌تواند حاصل تجربه آنی باشد. در ادبیات مواد و مصالح همان کلمه‌ها هستند. در واقع ما با کلام می‌اندیشیم و کلمه مواد و مصالح تجربه می‌شود و هم‌زمانی ایده و تجربه اتفاق می‌افتد.

امجد افزود: در تئاتر هر چه پروداکشن بیشتر باشد؛ مانند عوامل سخت‌افزاری، تعداد هنرمندان زمان و مکان گویی یک نوع فرسایش ایجاد می‌شود و هم‌زمانی ایده و تجربه اتفاق نمی‌افتد. او با بیان اینکه ایده و متن و عمل نوشتن مهارت و شرایط خاص خود را دارد، ادامه داد: برخی می‌گویند باید تئاتر متن‌محور را کنار گذاشت و اجرا جایگزین آن شود که آن زمان به پست‌مدرن معروف شد و البته رنگ باخت. متأسفانه در ایران قبل از اینکه ایدِ را بیازماییم آن را اجرا می‌کنیم.

حمید امجد همچنین با اشاره به اینکه ما جامعه‌ای شفاف‌هی داریم، عنوان کرد: مسئله این است که فرهنگ امری مکتوب است و اجرا و نمایش هم باید مکتوب باشند. اندیشیدن برای گسترش نمی‌تواند شفاف‌هی بماند. ما همیشه به متن پیر از جزئیات نیاز نداریم مهم آن است که چه می‌خواهد به وجود بیاید و چقدر به ظرفیت اجرایی نیاز دارد و متن و اجرا به هم وابسته‌اند.

پس از سخنان حمید امجد، لوک تارتار، نمایشنامه‌نویس فرانسوی، در سخنان خود درباره تحولات اروپا از دهه ۷۰ به بعد در فرم و میزانشمن و نمایشنامه گفت: در فرانسه زمانی قدرت مطلق به دست کارگردان‌ها افتاد، مدتی طولانی نمایش‌ها رویکرد میزانشمنی داشتند و نمایشنامه‌نویسان جایگاه خود را از دست دادند. وزیر فرهنگ فرانسه تمهیدی اندیشید برای کمک به متن‌هایی که خلاقیت داشتند؛ کمک‌هایی نظیر بورس و … این نمایشنامه‌نویس جایگاه و اهمیت خود را دارد.

تارتار در ادامه این نشست از تجربیات خود درباره کار با نوجوان‌ها و دغدغه‌اش درباره آنها گفت و اینکه تمام کار‌ها مشکلات و سختی دارد اما برای انجام و اثبات آن باید جنگید، باید دوباره جایگاه متن و نویسنده ابداع شود و ابزار کار کلمه است، متن یکی از عناصری است که اجرا را تشکیل می‌دهد.

پس از سخنان این نمایشنامه‌نویس فرانسوی از دو کتاب «هوس کشتن روی نوک زبان و اکتینگ»، نوشته زویه دورژّه با ترجمه زیبا خادم‌حقیقت و کتاب «درست آخر دنیا و داستان عشق» نوشته ژان لوک لگراس و ترجمه زیبا خادم‌حقیقت که از سبوی انتشارات نیماژ روانه بازار کتاب شده، رونمایی شد. در این نشست چهره‌هایی همچون محمدرضا خاکی، فارس باقری، سلما سلامتی و… از جمله هنرمندان حاضر بودند.

بهناز شیربانی: جمشید الوندی، از فیلم‌برداران پیش‌کسوت سینمای ایران، ۱۵ دی‌ماه درگذشت؛ فیلم‌برداری که بسیاری از هم‌سلانانش او را با تجربه‌گرایی در آثارش می‌شناسند. یکی از شاخص‌ترین آثاری که در کارنامه الوندی به چشم می‌خورد، فیلم‌برداری فیلم «شب‌های روشن» به کارگردانی فرزاد مؤتمن است که جایزه جشن خانه سینما را برای او به‌همراه داشت. به همین بهانه با مؤتمن گفت‌وگوی کوتاهی داشتیم که شما را به خواندن آن دعوت می‌کنیم.

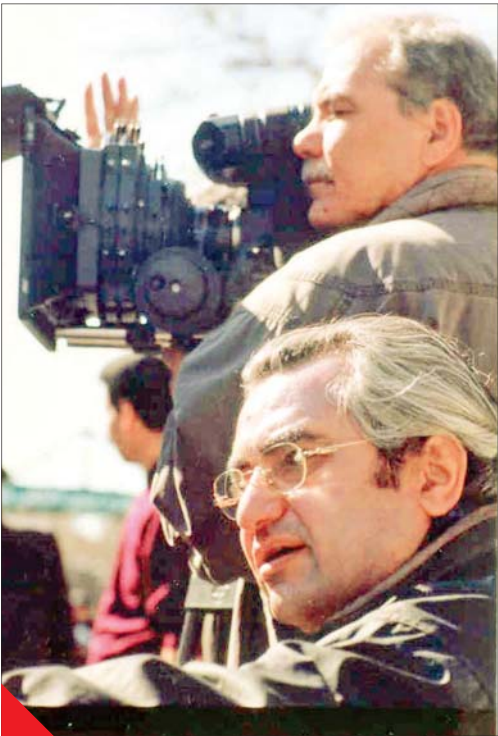
✎ اگر به کارنامه جمشید الوندی نگاهی داشته باشیم، به‌خوبی می‌توان متوجه شد که از جایی به‌بعد، کمی کم‌کارتر شد و با محدود فیلم‌سازیانی توانست کارش را ادامه بدهد و در این میان می‌توان به تجربه همکاری شما در فیلم «شب‌های روشن» اشاره کرد که می‌توان آن را تجربه جسورانه‌ای دانست. با گذشت سال‌ها از این همکاری و شناختی که نسبت به او داشتید، اساسا درباره شیوه کاری او چه فکر می‌کنید؟

درباره جمشید الوندی می‌توان گفت او متعلق به نسلی بود که کمی متفاوت‌تر به سینما نگاه می‌کرد. او کارش را در اوایل دهه ۴۰ آغاز و نخستین فیلمش را در سال ۴۲ فیلم‌برداری کرد. او از نسلی می‌آید که گاهی برای حرکت دوربین ریل در اختیار نداشت و سوار فرغون می‌شدند و تراولینگ می‌کردند. این حرف اصلا شوخی نیست و امکانات محدود آن زمان به فیلم‌برداران سینما اختیار عمل زیادی نمی‌داد و به‌ناچار باید از امکانات محدودی که در اختیار داشتند استفاده می‌کردند. می‌توان گفت تقریبا با حضور برخی فیلم‌سازان در سینمای ایران و با ظهور موج نو در سینمای ایران، در کار او هم تغییراتی ایجاد شد. اگرچه فیلم «تنگنا» را فیلم‌برداری کرد و یکی از بهترین کارهایش محسوب می‌شود، اما فیلمفارسی هم فیلم‌برداری می‌کرد و اساسا از تجربه‌کردن لذت می‌برد؛ مثلا در اواخر دهه ۴۰ و اوایل دهه ۵۰ یک نوع شجاعت تجربه‌گرایی در کارهایش دیده می‌شد که در سینمای ایران کمیاب بود؛ مثلا فیلم «خورشید در مرداب» را فیلم‌برداری کرد که طبعاً فیلم‌برداری با نکاتیو دانه‌درشت با سایه‌وسفید دانه‌درشت اصلا کار ساده‌ای نیست و فیلم‌برداری بسیار خوبی در این فیلم داشت. از همین فیلم‌ها می‌شد تشخیص داد که او اهل تجربه‌کردن است. یا خاطرم

هنر

گفت‌وگو با فرزاد مؤتمن

الوندی اهل تجربه‌کردن بود

هست در یکی از فیلم‌های پیش از انقلاب وقتی در یک ساختمان تجاری چندطبقه مشغول فیلم‌برداری بوده است، یک سکانس- پلان عجیبی را فیلم‌برداری کرد و یک ساختمان سه‌طبقه را نورپردازی کرد و سوار بر ویلچر سه‌طبقه به دنبال بازیگران فیلم‌برداری می‌کرد. تصور کنید این اتفاق در سال ۵۲-۵۳ رخ داده و در آن زمان تجربه عجیبی انجام داده است.

✎ اما بعد از انقلاب خیلی فیلم‌بردار پرکاری نبود.

بله. به نظرم به مرور اوایل دهه ۷۰ کم‌کار شد. نسل جدید فیلم‌ساز

نام‌آوران نمایش‌نامه‌نویسی جهان در تهران

از برشت و رضا تا شدلر

نمایش‌نامه‌ای جدید را معرفی کند یا کاری جدید را انجام دهد یا نگاهی جدید را به موضوعی قدیمی داشته باشد.

طاهری با تأکید بر این امر که یک هنرمند تنها در صورت نیل به امور ذکرشده می‌تواند در پیشبرد هنر نمایش مفید باشد، ادامه داد: با حضور بازیگران چهره، نه به معنای بازیگر، بلکه به معنای عروسک‌های صرفا سینمایی یا تلویزیونی مخالفم و همواره دوست داشته‌ام که تئاتر به‌عنوان یک اثر هنری مدیوم خود را حفظ کند.

این مدرس کارگردانی تئاتر در بخشی دیگر از این گفت‌وگو با تأکید بر این مفهوم که تئاتر مطلقا نباید با هدف فروش و درآمدزایی روی صحنه برود، اظهار کرد: با اینکه در حوزه مسائل مالی مشکل دارم، اما باید گفت که امروز برخی از آثار نمایشی مورد توجه عجیب‌وغریب نهاده‌ا یا تهیه‌کنندگان شخصی این عرصه قرار می‌گیرند و مجبور می‌شوند که با آوردن چهره‌هایی که محبوبیت اجتماعی دارند، فروش

خود را تحت‌تأثیر قرار دهند.

دایره گچی قفقازی

«دایره گچی قفقازی» نوشته برتولت برشت، دومین نمایشی است که این روزها به کارگردانی محمودرضا رحیمی از ساعت ۲۰ در سالن سایه روی صحنه می‌رود. داستان درخصوص روزهای پس از جنگ جهانی دوم است که تقسیم اراضی بیم مردم است. آنها برای حل این مشکل به سمت نمایش‌نامه‌ای می‌روند تا مشکل خود را با آن نمایش‌نامه حل کنند و نام آن دایره گچی قفقازی است. در این نمایش ۹۰ دقیقه‌ای که بهای بلیت ۲۵ هزار تومان تعیین شده است، میترا ثاراللهی، بهرام حاج‌جعفری‌زاده، آناهیتا خسروی، پردیس رفیعی، سیامک زین‌الدینی، محمد سرفرازی، محمدحسین سعیدی، زهره شاه‌محمدی، عباس شکیب‌مهر، سیده نوش‌آفرین طوسی، نسترن قاضیانی، رزا کریمی، نیما لیخنده، ساناز نام‌دوست و علیرضا نصیری ایفای نقش می‌کنند.

به سینمای ایران وارد شدند و شاید سلیقه به‌روزرتر آنها باعث شد تا با نسل دیگری از فیلم‌برداران سینما کار کنند و به‌این‌ترتیب جمشید الوندی کم‌کار شد.

✎ اما برسیم به ماجرای همکاری شما در فیلم «شب‌های روشن» که برای او جایزه جشن خانه سینما را به‌همراه داشت. **چطور اتفاق افتاد؟**

زمانی که مشغول پیش‌تولید فیلم بودیم، خوشبختانه یا متأسفانه برخی از فیلم‌بردارانی که فیلم‌نامه را می‌خواندند، واکنش عجیبی نسبت به کار داشتند و فضای فیلم را بیشتر شبیه مشاعره می‌دانستند و فکر نمی‌کردند نتیجه خوبی حاصل شود. من جمشید الوندی را پیشنهاد کردم و با توجه به سوابق و کارهایش جنس کار او را نزدیک به فیلم می‌دیدم. تهیه‌کننده ابتدا کمی تردید داشت، اما به مرور پذیرفت و خوشبختانه جمشید الوندی هم از این پیشنهاد استقبال و در نهایت جایزه جشن خانه سینما را برای فیلم‌برداری این فیلم دریافت کرد.

✎ البته این همکاری در فیلم «باچ‌خور» تکرار شد…

بله. خوشبختانه ما باز هم تجربه همکاری داشتیم، اما بعد از این فیلم امکانش فراهم نشد که باز هم با هم کار کنیم، هرچند که جمشید الوندی هم گوشه‌گیر شد و میل به کار نداشت. حس می‌کنم از جایی که دوربین دیجیتال شد، حس کرد میل زیادی به کارکردن ندارد. در سال‌های اخیر او را ندیدم و زمانی که خبر فوتش را شنیدم، به‌شدت غصه‌دار شدم. خاطره‌های خوبی از همکاری با او برایم باقی مانده است.

✎ اگر قرار باشد به مهم‌ترین ویژگی کار او اشاره کنید، چه چیزی در ذهن شما پررنگ‌تر است؟

جمشید الوندی ویژگی‌ای داشت که بسیار جالب بود؛ او فیلم‌برداری بود که سرعت خوبی در کارش داشت و چون فیلم‌های من عموما با بودجه‌های محدود ساخته می‌شوند، این ویژگی برایم امتیاز بزرگی محسوب می‌شد. الوندی بلندپروازی عجیبی نداشت، چون می‌دانست امکانات ما به چه صورت است، با همان امکانات محدود کارهای خوبی انجام می‌داد. نورپردازی بسیار خوبی در کارهایش داشت و ویژگی دیگری هم داشت که من کمتر در فیلم‌هایم استفاده می‌کنم که تکنیک دوربین روی دست است و او در این زمینه فوق‌العاده بود.

تراس

نمایش «تراس» اثر ژان کلود کیریر و به کارگردانی بهروز عیادی نمایشی است که این روزها در تماشاخانه ماه حوزه هنری روی صحنه است. در این نمایش ۷۵ دقیقه‌ای که تا ۲۹ دی‌ماه از ساعت ۱۷:۴۵ روی صحنه است، مجید شانور، محمودرضا سلیمانی، فرشید حاجیان، علیرضا اسفندجاری، نسا توافق، غزاله قفلی و نازنین حبیبی به‌عنوان بازیگر ایفای نقش می‌کنند. در خلاصه داستان این نمایش آمده است: زنی قصد ترک همسرش را دارد و در این میان، خانه را برای فروش گذاشته است. مشتریانی که برای خرید خانه می‌آیند هرکدام درگیر مسائلی هستند.

صد در صد

نمایش «صد درصد» نیز که روایتگر حضور یک جوان بازیگر در خانه دختری برای خواندن نمایش‌نامه است، با بازی ستاره پسیانی و هوتن شکیبا همه‌روزه از ساعت ۲۱ میزبان علاقه‌مندان است. نمایش صد درصد از آثار ماکس لید است که از سوی مرتضی اسماعیل‌کاشی طراحی و کارگردانی شده و بهای بلیت آن بر اساس مکان صندلی موردنظر از ۳۰ تا ۴۰ هزار تومان متغیر است.

لاسارو

لاسارو عنوان نمایشی است که از هشت دی‌ماه در سالن استادسمن‌ریان روی صحنه رفته است. نمایش درباره پسری یننوست که مادرش به دلیل فقر مالی او را در ازای یک سکه به کوری گدا می‌فروشد و او در خدمت اربابان زیادی قرار می‌گیرد. این نمایش اثر ملجیور شدلر است و پس از ترجمه، طراحی و کارگردانی از سوی مسعود ریگان، در دو سانس ۱۸ و ۲۰:۳۰ روی صحنه می‌رود. کامبیز امینی، سمیه برجی، فروغ قجابگلکی، نوشین اعتماد، بانینال شومون، اویس خلیل‌زاده، محسن عیدی، یوسف محوی، نیما مظاهری، آرزو تاج‌نیا و مهسا اصغری بازیگران این نمایش هستند.

زیر آسمان فیروزه‌ای

برگزیدگان جایزه «جلال آل‌احمد»

● گروه هنر: برگزیدگان دهمین دوره جایزه ادبی «جلال آل‌احمد» معرفی شدند. در بخش رمان، هیئت داوران، کتاب‌های «این خیابان سرعت‌گیر ندارد» اثر مریم جهانی و «بی‌کتابی» اثر محمدرضا شرفی‌خوشان را به‌عنوان برگزیده و مشترکا برنده ۳۰ سکه معرفی کرد.

ابراهیم زاهدی‌مطلق، محمدرضا بایرامی و علی چنگیزی اعضای هیئت داوران این بخش بودند.

در بخش داستان کوتاه، هیئت داوران اثر برگزیده معرفی نکرد و با تجلیل از داریوش احمدی (نویسنده «خانه کوچک ما»، مجموعه‌داستان کوتاه «اسم شوهر من تهران است» اثر زهره شعبانی را به‌عنوان اثر شایسته تقدیر معرفی کرد.

محمد حنیف، محمد کشاورز و مصطفی جمشیدی اعضای هیئت داوران این بخش بودند.

در بخش نقد ادبی جایزه «جلال آل‌احمد»، هیئت داوران هیچ کتابی را شایسته دریافت عنوان برگزیده ندانست و «بلاغت از آتن تا مدینه» نوشته داوود عمارتی‌مقدم و «درآمدی بر تحلیل انتقادی گفتمان روائی» اثر حسین صادقی پیرلوحه تقدیر شدند.

دکتر سرور مولایی، دکتر امیرعلی نجمیان و دکتر علیرضا نیکویی اعضای هیئت داوران این بخش بودند.

بخش مستندنگاری نیز برگزیده نداشت و «سفر دیدار» محمدرضا توکلی و «آتک پاریس» میرجلال‌الدین کزازی به‌عنوان آثار شایسته تقدیر معرفی شدند.

مرتضی سنگری، مریم برادران و مصطفی رحیمی اعضای هیئت داوران این بخش بودند.

همچنین منتخبان بخش ویژه دهمین دوره جایزه ادبی «جلال آل‌احمد»؛ بزرگداشت یک دهه پویایی اقتصاد مقاومتی، با عنوان «یک دهه ادبیات اقتصادی و پیامدهای اجتماعی کار» به شرح ذیل و به ترتیب حروف الفبای آثار معرفی شدند:

- برج سکوت، حمیدرضا منائی، انتشارات کتاب نیستان (رمان)

- پنجره‌ای به گذشته، متین غفاریان و بهراد مهرجو، انتشارات کارآفرین (خاطره‌نگاری رئیس اتاق بازرگانی ایران، علاءالدین میرمحمدصادقی)

- سایه ازدها، نوشته محمدعلی گودینی، انتشارات علمی فرهنگی (رمان)

- سرگذشت‌نامه کارآفرینان ایرانی، رضا یادگاری، مهشید سنایی‌فرد، انتشارات کارآفرینان بزرگ (دو مجموعه صدجلدی با موضوع سرگذشت‌نامه کارآفرینان ایرانی)

- شازده حمام، محمدحسین پاپلی‌زدی، نشر پاپلی، گوتنبرگ (روایت کار و زندگی دکتر پاپلی‌زدی) - میر نامیار، میکائیل عطیعی، انتشارات مؤسسه مطالعات دین و اقتصاد (مستندنگاری زمانه و کارنامه میرمصطفی عالی‌نسب؛ از بنیان‌گذاران صنعت نوین در ایران)

- نفحات نفت، رضا امیرخانی، نشر افق (تک‌نگاری در باب فرهنگ نفتی و مدیریت دولتی)

بخش ویژه دهمین دوره جایزه ادبی «جلال آل‌احمد»؛ بزرگداشت یک دهه پویایی اقتصاد مقاومتی، از بین آثار داستانی و مستندنگاری با عنوان «یک دهه ادبیات اقتصادی و پیامدهای اجتماعی کار»، با توجه به نام‌گذاری سال ۱۳۹۶ به نام سال اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال و با تأکید بر پیوند ادبیات داستانی با زندگی فردی و اجتماعی مردم، به‌ویژه مسئله کار و تولید در نظر گرفته شده است.

۵ بازیگر قریب جایزه‌بفتا

● گروه هنر: پنج بازیگر نوظهور، از جمله تیموتی شالامه آمریکایی، نامزد دریافت جایزه بفتا شده‌اند. به گزارش کاردین، شالامه که با فیلم «مرا با نامت صدا کن» به شهرت رسیده است، در کنار فلورنس پیو، تسا تامپسون، جاش اوکانر و دنیل کالوئا برای تنها بخش جوایز بفتا که به رای مردم انتخاب می‌شود، نامزد دریافت جایزه شده است. شالامه برای بازی در فیلم «مرا با نامت صدا کن» تاکنون نامزد دریافت جوایز متعددی شده است، او که نخستین‌بار در فصل دوم سریال «هوملند» در نقش پسر معاون رئیس‌جمهور بازی کرده بود، اکنون نامزدی گلدن گلوب را در کارنامه دارد. فلورنس پیو، بازیگر ۲۲ساله، یکی از سه نامزد بریتانیایی این دوره است. او برای بازی در نقش کاترین در قرن نوزدهم در فیلم «لیدی مکبث» نامزد دریافت این جایزه شده است. کالوئا دیگر نامزد بریتانیایی است که پیش از این در فیلم‌ها و سریال‌های بسیاری بازی کرده که «پوست‌ها» و «تولد دوباره جانی اینگلیش» از جمله آنهاست. او امسال با بازی در کمدی ترسناک «برو بیرون» شهرتی جهانی یافت. این بازیگر ۲۸ ساله متولد لندن، به‌زودی در نقش پلنگ سیاه کمپانی مارول جلوی دوربین می‌رود. نامزد بعدی این رقابت، جاش اوکانر ۲۷ ساله، بازیگر سریال پرطرفدار «پیکي بلاندر» است که سال پیش در فیلم سینمایی «کشور خدا»، ساخته فرانسیس لی بازی کرد. تسا تامپسون، بازیگر ۳۴ ساله، دیگر نامزد دریافت این جایزه است. او در لس‌آنجلس متولد شده و در فیلم «تور: رنگاروک» بازی کرده است.